

HUNGÁRIA

Halászcárdájában

80 fill.

saját forráskuti zamatos rizling bor

MAYERLING

igaz története

Vetsera Heléna Erzsébettől kéri vissza lányát

Minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy Vetsera Mária anyja abban a pillanatban, amikor belépett a bécsi Burg kapuján, hogy Erzsébettől kérjen segítséget, nemcsak hogy semmit sem tudott meg a mayerlingi tragédiáról, de még csak nem is sejtette, hogy a leányát merre kellene keresnie. Két nap telt el Mary eltűnése óta és bizonyos, hogy az előző napon a család barátai és a rokonok ismételték azt a tanácsot adhatták az anyának, hogy miután sem a miniszterelnök, sem a rendőrfőnök nem vállalkoznak a nyomozás megindítására: egyetlen út van csak hátra: Erzsébethez, az anyához fordulni. Túlán, ha Larisch gróf-nő Bécsben van még és nem szökik gyávan Pardubitzba, őt kéri meg a család, hogy nagynénjéhez,

a császárnéhoz

forduljon. E lépésre senki sem vállalkozott, így nem maradt más hátra, minthogy az anya maga indult el a Burg felé.

A találkozást imigyen írja le memoárjában a báróné:

»Január harmincadikán reggel a Larisch grófnőtől érkezett levél elolvasása után a báróné immáron egy pillanatig sem habozott, hogy tegye azt a lépést, amely elkerülhetetlen kötelességének látszott. Minthogy bizonyítéka volt most már arra, hogy leánya és a trónörökös között valamilyes kapcsolatnak kell lenni, a Burgba ment, ahol Ferenczy Idát kereste fel. Tudta, hogy Ferenczy Idának, Erzsébet királyné társalkodónőjének tudomása van a gróf Taaffe miniszterelnökkel folytatott beszélgetésről. A bárónénak az volt a célja, hogy Ferenczy Ida révén kihallgatást kapjon öfelségétől és a császárnét megbeszélje arra, hogy a fiával beszéljen és Rudolftól tudja meg, hol van a leánya. Biztosítani akarta Erzsébetet arról, hogy ő elmegy a leányáért és minden feltűnés nélkül hazaviszi a szülői házba...»

»Már késő volt...»

»Ferenczy Ida azokra a szavakra, hogy a báróné feltűnés nélkül akarja hazavinni a leányát a szülői házba, emyit válaszolt: »Ezt Ön nem teheti meg, hiszen már mindenki tudja, hogy kint vannak...» A báróné azt felelte erre: »Öfelségének módja van rá, hogy Rudolfal beszéljen...» s e szavakra Ferenczy Ida szó nélkül eltávozott, pár perc múlva a császárné egyedül jött vissza a szobába és a felség közölte a bárónéval a rémes halálhírt. Szívbemarkolóak voltak a szavak, amelyekkel a császárné a császár fájdalmát jellemezte...»

Mindössze ennyit mond el a drámai találkozásról Vetsera Heléna memoárja és mintegy befejezésül e mondatokat fűzi még a találkozás rövid ismertetéséhez:

»Ifjú leányának és a trónörökösnek rémes haláláról a császárnétól értesült az anya. Maga a hír, valamint a császárné megjelenése olyan leirhatatlan hatással voltak rá, hogy szinte önkívületi

állapotban hagyta el a Burg épületét anélkül, hogy észbe jutott volna megkérdezni, mi volt igazi oka a trónörökös és a leánya halálának...»

Ferenczy Ida

memoárjaiban imigyen adja elő ezt a jelenetet:

»1889 január harmincegyedikén, szerdán délelőtt Erzsébet a szalonjában tartózkodott. Doktor Termojannis, aki pár nappal előbb érkezett Görögországból, Homérból olvasott fel. Ferenczy Ida azon az ajtón keresztül, amely nappali szobáját a királyné szalonjától elválasztotta, bejelentés nélkül megjelent a királyné előtt. Anélkül, hogy kérdést kapott volna jövetelének okáról, jelentette: »Bocsánatot kérek felség, hogy zavarom. Nopcsa báró van idekinn. Igen sürgős ügyben kíván jelentést tenni...» Erzsébet ideges lesz. Nem szereti, ha zavarják akkor, amikor romantikus lelke Homérrel csavarog. Leinti Ferenczy Idát: »Látja, hogy most görög órák van, a báró ur várhat, jöjjön később...»

...És most olyasvalami történik, amire nem volt még példa a Habsburgok udvarában. Ferenczy Ida nem hagyja el a szalont, hanem odamegy Erzsébethez és magyarul, hogy doktor Termojannis ne értse meg, sugja a fülébe: »Nopcsa báró igen rossz híreket hozott öfelségéről, a trónörököséről...»

Egy kézmozdulattal tudtára adják a görögnek, hogy ma nem lesz már szükség rá, a kicsiny, arannyal szegett törékeny asztalnál ott áll már Nopcsa báró, Erzsébet főudvarmestere és nem telik bele egy újabb perc: Erzsébet hangos zokogással borul az üveglapra. Ekkor tudta meg, hogy a fia halott...»

Ferenczy Ida halotthalványan, könnyekkel a szemében megy vissza a szobájába.

Szinte észre se veszi, hogy valaki várja.

Egy összetört öreg asszony, nemrég még körülrajongott szépe a bécsi társaságoknak, karjára támasztott fejével szomorúan ül a széken. Ferenczy Ida megismeri: Vetsera Heléna bárónő, a Mary anyja...

A királyné társalkodónője maga meséli el, hogy a szomorú napnak ebben a szomorú órájában Nopcsa báró azt a hírt kapta Mayerlingből, hogy Vetsera Mary sztrichinnel megmérgezte Rudolfot és aztán maga itta ki a méregpoharat. Így közölték a hírt Erzsébettel is és így tudta a katasztrófát a királyné meghitt barátnője. Ez volt az oka annak, hogy Ferenczy Ida szinte rikácsolva támadt Vetsera Helénre: »Mit keres itt báróné? Mit akar? Kérem, távozzék azonnal! Se én, se más nem tudjuk magát most, ebben az órában itt látni...»

...De az öregasszony nem mozdult. Apatikusan egyre csak azt bajtogatta: nekem azonnal beszél-nem kell öfelségével a császárnéval! Nem akart engedni. »Lehetetlenség, amit kíván, talán majd máskor, de most távozzék!« — mondotta a társal-

kodónő, de Vetsera Heléna nem tudott felállni a székről. Könnyes szemekkel mondta:

»Most jövök Taaffe gróftól. A leányom eltűnt. Maguk is tudják. Harmadik napja, hogy nincs róla semmi hír. Csak a trónörökös tudja, hol van a leányom. Én nem beszélhetek a fenséggel. A császárné öfelségét akarom megkérni rá, hogy beszéljen Rudolfal. Rajtam csak a császárné segíthet. Egyedül csak ő tudja visszaadni a leányomat...»

Ferenczy Ida meglepetten néz a bárónéra.

Hiszen ez az asszony még nem tud semmit arról,

ami Mayerlingben történt...

...Ez az asszony még mindig azt hiszi, hogy visszakapja élve a leányát...

Ferenczy Ida a kis ajtón keresztül bemegy újra a zokogó Erzsébethez.

...A széles kandallóban, Borghese Pauline hercegnő carrarai márványból faragott szobra mellett széles bükkhasábok pattogva égtek...

Odakinn sűrű köd ereszkedett a császárvárosra és Erzsébet szalonjában meg kellett gyújtani a kandalábereket.

Erzsébet keservesen zokog és percekig nem veszi észre, hogy Ferenczy Ida ott áll az asztalánál. Azután felnéz és megkérdezi tőle:

»Mit akar?«

»Vetsera báróné vár kinn és felségeddel óhajt beszélni...»

»Tudja már?«

»Nem« — feleli elhaló könnyek között Ferenczy Ida.

...Erzsébet felkel. Megtörli a szemét. Kiegyenesedik. És biztos léptekkel elindul a mások szobába, hogy megvigasztalja — a másik anyját...

Vetsera Heléna báróné emlékiratait az Erzsébettel való találkozás rövid ismertetése után ezekkel a szavakkal folytatja:

»Szükséges volt, hogy a bárónénak a rendőrfőnökkel és a miniszterelnökkel való tárgyalásait, valamint a császárné öfelségénél való megjelenését — olyan időpontban —, amikor a katasztrófa már bekövetkezett — részletesen leírjuk e munkában. Egyedül ezen események hiteles leírásai cáfolhatják meg azokat a hazug rágalmatokat, amelyek a tragédia nyomán fejkelt felütőtek. A rágalmozók nem átalották azt állítani, hogy a bárónénak tudomása volt Rudolf és Vetsera Mary szerelmi viszonyáról és amikor a bécsi Burgban megjelent a császárné öfelségénél, tudomással bírt már arról is, hogy leánya és Rudolf elköltöztek az élők sorából. Ugy az egyik állítás, mint a másik valótlan...»

A tragédiát követő napokban Bécsben és Mayerlingben sűrű egymásutánban játszódtak le azok az események, amelyekről kiméletlen őszinteséggel számol be a császár parancsára elégetett emlékirat. Az udvar hírnökei egymásután jelentek meg a Salesianergassei-palotában és a legkülönbözőbb parancsokat közvetítették a gyermekét veszített anya számára.

Mielőtt azonban ezeknek az eseményeknek az ismertetéséhez hozzákezdene, Vetsera Heléna báróné emlékiratainak idézésével rekonstruálnom kell Rudolf és a baroness rövid ideig tartó szerelmi regényét.

Ez a regény semmiben sem különbözik más két halandó szerelmi históriájától.

...Kalandnak indult és egy vadászfegyver golyója tett pontot a regény utolsó fejezetének utolsó mondata után...

Paul Job.

Szabó József és Szabó Károly István jelentik porig sujtva, hogy a jó feleség és édesanya

Szabó Józsefné

szül. Náci Mária nincs többé. Élt 42 évet. Gyászolják: édesanyja, anyósa, sógornői és sógorai, testvérei.

Temetése 1938 május 6-án, délután 4 órakor a közkörház ballottas házából.

Amíg élünk, mindig siratunk.

Részvéltatogatások mellőzését kérjük.